

Swoją monografię o Krościenku ks. Bronisław Krzan zatytułował "**Klejnot zagubiony w górach**". My, idąc tym tropem, odniesiemy je nie do miejsca, lecz ludzi... W Pieninach żyją bowiem osoby niezwykle, ikony tej ziemi. Mowa tu o twórcach ludowych, ale nie tylko. Utalentowani artystycznie zajmują się malarstwem na szkle, haftowaniem, cyfrowaniem, rzeźbiarstwem, tworzą poezję, grają na instrumentach ludowych... Można określać ich mianem samouków, którym nieraz może daleko do sztuki ukształtowanego w akademiach, ale mają jedną cechę wspólną: zaspokajanie potrzeby tworzenia i pozostawienia czegoś po sobie. Gdy te chęci zostają okraszone uznaniem innych, pozwala im to żyć lepiej i rozwijać się.

Krystyna z Lizoniów **Aleksander** – urodziła się i mieszka w Krościenku nad Dunajcem, poetka ludowa, pisze gwara i językiem literackim; jej wiersze były publikowane m.in. w „Pracach Pienińskich”, „Twórczości Ludowej”, „Podhalance”, „Wiadomościach Bocheńskich”, „Słowie Powszechnym”. Wydała cztery tomiki wierszy: „Łzę Kingi zakwita”, „Tobie Kingo, śpiewam”, „Modlitwa spod Pienin”, „Na strunach serca”. Egzemplarz każdego z nich otrzymał Ojciec Święty Jan Paweł II i jego sekretarz ks. Abp Stanisław Dziwisz. Na osobiste życzenie klarysek napisała godzinki.

Pięknie maluje akwarele na papierze, obrazy olejne i akrylowe na płótnie, na szkle najczęściej pejzaże pienińskie i motywy roślinne, układa kompozycje witrażowe, zdobi ceramikę i szkło. Słynie w regionie z oryginalnych pisanek, malowanych na jajach kurzych i strusich. Została uhonorowana odznaką „Zasłużony działacz kultury”, „Przyjaciel Mielnicy” oraz „Za zasługi dla gminy Krościenko nad Dunajcem”. Należy do Stowarzyszenia Twórców Ludowych. Jest niezamężną orędowniczką działań na rzecz dzieci niepełnosprawnych. Na licznych kiermaszach twórczości ludowej, wernisażach i spotkaniach prezentuje swoją twórczość, a zebrane pieniądze przeznacza dla dzieci niepełnosprawnych w ośrodkach w Szczawnicy i Mielnicy.

Stanisław Czepiel wraz z żoną **Marią** mieszkają w sercu Pienin – Krościenku nad Dunajcem, oboje są artystami, należą do Stowarzyszenia Twórców Ludowych. Maria Czepiel haftuje, za pomocą haftu tworzy nawet obrazy, jeden z nich uzyskał nagrodę Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Wyszywa również serwety, bieżniki, gorsety, kamizelki i portki góralskie. Bierze udział w konkursach i wystawach w Polsce i na Słowacji. Maluje na szkle obrazy o tematyce religijnej i ludowej, związanej z pracą i kulturą ludową.

Stanisław Czepiel należy do Związku Polskich Artystów Lutników; skończył szkołę muzyczną I i II stopnia, jest absolwentem Studium Dyrygentury w Krakowie, ma uprawnienia organistowskie. Zainicjował i był jednym z założycieli pierwszej w Polsce szkoły lutniczej w Nowym Targu, wykładał teoretyczne przedmioty lutnicze, był kierownikiem szkolnych pracowni lutniczych w Zakopanem i Nowym Targu. Uczył gry na skrzypcach, był dyrygentem zespołów kameralnych, chórów i orkiestr.

Wykonuje skrzypce, altówki, wiolonczele, spod jego ręki wychodzą też instrumenty ludowe jak: gęśle, złóbcoki, oktawki. Rzeźbi w drewnie i maluje głównie pejzaże pienińskie, kościółki,

kapliczki, szopki. Pisze także wiersze o tematyce pienińskiej. Uhonorowany Odznaką Zasłużonego Działacza Kultury, Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Odrodzenia Polski.

Maria i Stanisław Czepielowie wspólnie i indywidualnie wystawiają prace na konkursach; w domu mają własną wystawę z obrazami, rzeźbami, gorsetami i instrumentami lutniczymi.

Jan Kubik – krościeński artysta, znawca ludowej muzyki pienińskiej, wszechstronny instrumentalista, gra m.in. na basach, trombicie, oktawkach (znanych tylko w Pieninach), skrzypcach, laureat konkursów na „ **Sabałowych Bajaniach**”

{youtube}WR8I9D8sLTA{/youtube}

w kategorii śpiewu solowego oraz wśród instrumentalistów , zdobywca II miejsca w grze na trombicie i II miejsca za grę na oktawkach podczas XXVI Konkursu Gry na Instrumentach Pasterskich w Ciechanowcu w 2006 r. Jego własny zespół – „Muzyka Jaśka Kubika” – zdobył na Międzynarodowym Festiwalu Folkloru Karpat w Trzcinicy w 2007 r. nagrodę główną – statuetkę „Karpackiego Grajka”.

Muzyczne pasje łączy z wyszywaniem spodni góralskich, kamizelek, cuch i sukman, znany z niezwyklej staranności i dokładności w wyszywaniu, wszystkie ściegi są idealnie w tych samych odległościach. Stroje przez niego wyszywane słyną z malowniczości, bogactwa i staranności haftów oraz wykończeń.

Marian Knutelski – artysta rzeźbiarz mieszkający w Grywałdzie. Rzeźbiarstwem zainteresował się jeszcze w szkole podstawowej, zajmuje się tym już blisko 30 lat. Najczęściej sięga po motywy sakralne i ludowe. Jego prace znajdują się w kolekcjach prywatnych, krajowych i zagranicznych: w Stanach Zjednoczonych, Francji, Włoszech. Wyrzeźbione przez niego drogi krzyżowe zdobią m.in. kościoły w Grywałdzie i Poznaniu. Współpracuje ze szkołą podstawową w Grywałdzie i gimnazjum w Krościenku nad Dunajcem, podczas warsztatów uczy dzieci i młodzież rzeźbiarstwa.

Tadeusz Oleś wraz z żoną **Anną** mieszkają w Krościenku nad Dunajcem, on jest znanym i cenionym preparatorem zwierząt; podstaw preparowania uczył się u Antoniego Sokołowskiego, kustosa muzeum w Puszczykowie i towarzysza podróży Arkadiusza Fiedlera; w zawodzie doskonalił się m.in. w dawnej Czechosłowacji. W swojej prywatnej kolekcji ma m.in. puchacza, sowy – błotną i uszata, sóweczkę, puszczyka góralskiego i zwyczajnego, głuszca koguta i kurę, gniewosza, małe sarenki, rysia, wilka, lisa, borsuka, błotniaka zbożowego, kaczkę uhla i kaczkę edredonową, z której puchu szyje się najlepsze kurtki puchowe do ekstremalnych wypraw. Najmniejsze okazy w jego zbiorach to ryjówka i mysikrólik.

Anna Oleś pochodzi z Ojcowa, ale za mężem przywędrowała do Krościenka. Z zamiłowaniem haftuje, zwłaszcza na lnie, sporadycznie – kamizelki góralskie. Motywy, po które sięga najczęściej to: kwiaty, szczególnie te pienińskie, maki, stokrotki... Kolorystyka haftów również utrzymana jest w kolorach pienińskich: czerwonym, zielonym, niebieskim, żółtym i białym, czasami pojawia się różowy. Serwety obrabia własnoręcznie szydełkiem. Sztuką haftowania zajęła się na poważnie już jako dorosła kobieta, sprzyjały temu tradycje pienińskie. Stara się nadążać za nowinkami zarówno jeśli chodzi o wzory jak i ściegi. Chętnie bierze udział w zajęciach z dziećmi i młodzieżą krościeńską, ucząc ich haftowania. Swoje wyroby prezentuje na wystawach i targach.

Zwyczaje i folklor pieniński kultywuje **Regionalny Zespół Pieśni i Tańca „Pieniny”** założony w 1953 r., wielokrotnie nagradzany m.in. na Międzynarodowym Festiwalu Folkloru Ziemi Górskich w Zakopanem, Przeglądach Regionalnych Zespołów Cepeliowskich, Festiwalu Górali Polskich w Żywcu czy Karnawale Góralskim w Bukowinie Tatrzańskiej. Prezentuje on autentyczny folklor pieniński: muzykę, pieśni, przyśpiewki, tańce i zwyczaje. W repertuarze ma m.in. polkę, śtajerka, ogrodnika, obyrtanego, zbójnickiego, tańce krzesane i „ozwodne”. Zespół miał zaszczyt wystąpić przed papieżem Janem Pawłem II w jego letniej rezydencji Castel Gandolfo.